

Toelichting modelovereenkomst voor de inzet van onderaannemers zonder personeel in de Bouw & Infra

Algemeen

De reden van deze modelovereenkomst

In de cao Bouw & Infra is afgesproken dat werkgevers- en werknemersorganisaties samen een modelovereenkomst ontwikkelen voor het uitbesteden van werk aan zelfstandigen zonder personeel. De cao-partners hebben daarom, mede in overleg met de zelfstandigen die bij hen zijn aangesloten, de “modelovereenkomst voor de inzet van onderaannemers zonder personeel in de Bouw & Infra” opgesteld. De cao-partners willen daarmee schijnzelfstandigheid voorkomen. In dit model zijn **geel** gearceerde bepalingen opgenomen om dat te waarborgen. Wanneer aannemers en onderaannemers contracteren op basis van dit model en ook feitelijk handelen naar de bepalingen van dit model, is geen sprake van een dienstbetrekking tussen aannemer en onderaannemer. In dat geval is de onderaannemer voor de aannemer dus geen werknemer in de zin van de cao Bouw & Infra.

Oordeel Belastingdienst

De Belastingdienst heeft deze modelovereenkomst beoordeeld voor de Wet Deregulering Beoordeling Arbeidsrelaties (Wet DBA). Wanneer de feitelijke arbeidsverhouding tussen de aannemer en de onderaannemer gelijk is aan het bepaalde in dit model, hoeft over de vergoeding geen loonheffing ingehouden te worden. Dit model is terug te vinden op de site van de Belastingdienst (“Modelovereenkomst voor de inzet van onderaannemers zonder personeel in de Bouw & Infra” van 19 april 2017, nummer 9052017512610).

De Belastingdienst heeft deze toelichting niet in haar oordeel betrokken. Het voorlichtende karakter leent zich daar niet voor. Aan deze toelichting is de Belastingdienst dus niet gebonden.

Twee versies

Deze modelovereenkomst ziet op aanneming van werk van stoffelijke aard. Voor de overeenkomst van opdracht hebben werkgevers- en werknemersorganisaties een ander model ontwikkeld.¹ Onderstaand schema geeft richting in welke situaties welke van de twee modelovereenkomsten gehanteerd moet worden.

¹ De modelovereenkomst van opdracht is nog niet door de Belastingdienst beoordeeld.

Toelichting modelovereenkomst voor de inzet van onderaannemers zonder personeel in de Bouw & Infra

Het doel van deze toelichting

Deze toelichting heeft als doel om bepalingen uit de modelovereenkomst uit te leggen.

De modelovereenkomst en deze toelichting zijn gebaseerd op de huidige wet- en regelgeving. Als deze wet- en regelgeving wijzigt, wordt de modelovereenkomst met bijbehorende toelichting hierop zo nodig aangepast.

Daar waar in de modelovereenkomst en toelichting wordt gesproken over 'onderaannemer' wordt bedoeld een 'onderaannemer zonder personeel'.

Voor wie is deze modelovereenkomst bedoeld

Deze modelovereenkomst is bedoeld voor partijen die geen arbeidsovereenkomst met elkaar willen aangaan en geen overeenkomst van opdracht in de zin van artikel 7:400 BW, maar een overeenkomst tot aanneming van werk in de zin van artikel 7:750 BW. Daarvan is sprake als een onderaannemer buiten dienstbetrekking (dus zonder werkgeversgezag) een werk van stoffelijke aard tot stand brengt en oplevert in ruil tegen een door aannemer te betalen prijs in geld.

Voor de loonheffingen wordt aanneming van werk in beginsel hetzelfde behandeld als een arbeidsovereenkomst. Men spreekt van een fictieve dienstbetrekking. Daarom moet de aannemer in beginsel loonheffingen inhouden op de vergoeding aan de onderaannemer. Maar dat hoeft niet als de onderaannemer zelfstandig ondernemer is voor de inkomstenbelasting. Voor zelfstandig ondernemers geldt de fictieve dienstbetrekking namelijk niet. Deze modelovereenkomst is uitsluitend bedoeld voor laatstbedoelde groep: onderaannemers die zelfstandig ondernemer (kunnen) zijn voor de inkomstenbelasting. Bij artikel 1 wordt uitgelegd wanneer daar sprake van is.

Voordat een aannemer een overeenkomst aangaat met een onderaannemer, moet de aannemer er zeker van zijn dat de inschakeling van onderaannemers op basis van de overeenkomst met de eigen opdrachtgever zonder meer is toegestaan of dat hiervoor eerst (schriftelijke) toestemming van zijn opdrachtgever is vereist.

Als een onderaannemer en aannemer werken volgens de modelovereenkomst, is het belangrijk dat zij zich houden aan de regels/bepalingen die daarin zijn opgenomen. Alleen dan mag de aannemer ervan uitgaan dat er geen arbeidsovereenkomst ontstaat en de onderaannemer niet bij hem in loondienst is. De aannemer en onderaannemer kiezen er met deze overeenkomst dus bewust voor om samen te werken als ondernemers, met alle bijbehorende gevolgen.

Afwijken van de modelovereenkomst

Het kan zijn dat de aannemer en onderaannemer bepaalde artikelen in deze modelovereenkomst willen wijzigen of aanvullen. Dit kan, maar mag geen afbreuk doen aan het karakter van de modelovereenkomst. Er mag door de wijzigingen namelijk niet alsnog een situatie van schijnzelfstandigheid ontstaan.

Dit betekent dat aannemer en onderaannemer in ieder geval geen wijzigingen mogen aanbrengen in de **geel** gearceerde bepalingen en dat andere wijzigingen of aanvullingen niet in strijd mogen zijn met de **geel** gearceerde bepalingen. Wordt dat toch gedaan, dan kan aan de overeenkomst niet meer de zekerheid worden ontleend dat er geen sprake is van een dienstverband. Wijzigingen of aanvullingen op ondergeschikte punten zijn wel mogelijk en hebben geen gevolgen voor de uitkomst van de beoordeling.

Toelichting modelovereenkomst voor de inzet van onderaannemers zonder personeel in de Bouw & Infra

Het is niet nodig dat aannemer en onderaannemer telkens voor ieder werk opnieuw de modelovereenkomst uitprinten en ondertekenen. Het is wel belangrijk dat duidelijk is dat aannemer en onderaannemer werken volgens de modelovereenkomst. Daarvoor kunnen aannemer en onderaannemer de volgende tekst opnemen in (bijvoorbeeld) de opdrachtomschrijving of offerte:
"Deze overeenkomst is gebaseerd op de door de Belastingdienst op 19 april 2017 onder nummer 9052017512610 beoordeelde overeenkomst."

Alvorens de modelovereenkomst uit te printen en te ondertekenen, moeten partijen de openstaande velden invullen en gevraagde keuzes maken.

Vragen

Wanneer u na het lezen van de modelovereenkomst en deze toelichting vragen heeft, dan kunt u contact opnemen met de organisaties die deze sectorale modelovereenkomst hebben opgesteld (Bouwend Nederland, Aannemersfederatie Nederland, FNV, CNV Vakmensen).

Toelichting per artikel

Artikel 1 Aard van de overeenkomst

In artikel 1 staat de aard van de overeenkomst. In de bepaling wordt uitgelegd dat partijen geen arbeidsovereenkomst met elkaar willen aangaan en geen overeenkomst van opdracht, maar een overeenkomst tot aanneming van werk (in de zin van artikel 7:750 BW). Aannemer en onderaannemer kiezen er met deze overeenkomst dus bewust voor om samen te werken als ondernemers.

Onder 'Algemeen' is al aangegeven dat de onderaannemer, bij toepassing van deze overeenkomst, zelfstandig ondernemer moet zijn. Anders is sprake van een fictieve dienstbetrekking. Voor de toepassing van deze overeenkomst worden daartoe de volgende eisen gesteld:

- De vrijheid van de onderaannemer om ook voor derden werkzaam te zijn (artikel 1.3);
- De vrijheid van de onderaannemer om het werk, waar mogelijk, naar eigen inzicht uit te voeren (artikel 4.1);
- De onderaannemer onderscheidt zich als zelfstandige (artikel 4.5)
- De onderaannemer heeft investeringen gepleegd (artikel 4.6 en 4.7);
- De onderaannemer staat ingeschreven in het Handelsregister.

Voor ondernemerschap is verder van belang dat de onderaannemer risico's loopt die een werknemer normaal gesproken niet loopt. Denk aan het risico niet betaald te krijgen, aansprakelijk te worden gesteld of schade te leiden. Wanneer de onderaannemer deze risico's volledig afwentelt op derden, is de kans groot dat hij als werknemer moet worden aangemerkt.

In artikel 1.3 staat dat onderaannemer volledig vrij is om voor derden werkzaam te zijn. Het is dus risicovol om steeds te werken met een 'vaste ploeg' onderaannemers zonder personeel.

Toelichting modelovereenkomst voor de inzet van onderaannemers zonder personeel in de Bouw & Infra

Let op! Als de onderaannemer gedurende langere tijd (nagenoeg) geen andere opdrachtgevers heeft dan de ene aannemer waarmee hij de modelovereenkomst heeft afgesloten, zou de afhankelijkheid van die ene aannemer zodanig groot kunnen worden, dat de fictieve dienstbetrekking "aanneming van werk" van toepassing kan zijn. Werken als onderaannemer betekent ondernemersrisico lopen. Als er door de aannemer toch wordt gekozen om structureel te blijven werken met dezelfde onderaannemer, kan er een (fictieve) arbeidsovereenkomst ontstaan.

Artikel 2 Het werk

De onderaannemer en aannemer werken met een overeenkomst tot aanneming van werk. Dit betekent dat er sprake is van de totstandkoming van een werk van stoffelijke aard, dat door de onderaannemer wordt opgeleverd. De onderaannemer is verantwoordelijk voor de uitvoering en de oplevering van de werkzaamheden.

Het tot stand te brengen en op te leveren werk van stoffelijke aard dient duidelijk te worden omschreven zodat voor partijen duidelijk is wat de afgebakende eenheid hierin is en dus ook de resultaatverplichting. Het is voor beide partijen van groot belang om alle relevante stukken aan onderaannemer te verstrekken en deze te vermelden in een bijlage behorende bij de overeenkomst. Zo weet onderaannemer wat zijn verplichtingen zijn en kan aannemer onderaannemer hieraan houden (resultaatverplichting).

Als een aannemer met meerdere onderaannemers op een locatie werkt aan hetzelfde werk is belangrijk wie van de onderaannemers voor welk deel van het werk verantwoordelijk is. Dat kan door het vastleggen in de overeenkomst welke afgebakende werkzaamheden de onderaannemer zelfstandig heeft aangenomen. Deze modelovereenkomst is niet geschikt voor situaties waarin dit niet duidelijk is. Voor die gevallen wordt verwezen naar de modelovereenkomst van opdracht.

Artikel 3 Aanvang werk, uitvoeringsduur en oplevering

Hier wordt het tijdvak vastgelegd wanneer onderaannemer het tot stand te brengen en op te leveren werk van stoffelijke aard moet aanvangen en binnen welke termijn het door onderaannemer uit te voeren werk gereed dient te zijn.

Terwijl in artikel 3.2 wordt gesproken over het moment van gereed zijn wordt in artikel 3.3 bepaald wanneer het werk als opgeleverd moet worden beschouwd. De reden dat dit verschil is aangebracht heeft te maken met het moment waarop de onderaannemer zijn factuur mag indienen (nadat het werk gereed is) en wanneer de termijn voor aansprakelijkheid na oplevering ingaat (na oplevering). In de periode tussen het moment dat het werk gereed is en is opgeleverd is de onderaannemer verplicht om eventuele gebreken in het werk te herstellen.

De aannemer zal hier ook de bepalingen uit de overeenkomst tussen aannemer en diens opdrachtgever in de gaten moeten houden. Het kan immers zijn dat de aannemer met diens opdrachtgever een gefixeerde schadevergoeding bij te laat opleveren heeft afgesproken en eventueel ook een onderhoudstermijn. Het is verstandig dat aannemer en onderaannemer voor aanvang van de werkzaamheden overleg hebben over het doorleggen van deze bepalingen/verplichtingen aan de onderaannemer. Hieruit kan blijken dat de onderaannemer de werkzaamheden voor eigen rekening en risico verricht.

Toelichting modelovereenkomst voor de inzet van onderaannemers zonder personeel in de Bouw & Infra

Artikel 4 Uitvoering van het werk

Artikel 4.1 bevat de belangrijkste waarborg tegen schijnzelfstandigheid. Uitgangspunt is dat aannemer en onderaannemer als gelijkwaardige partijen tegenover elkaar staan. Zij kunnen dus elk hun eigen voorwaarden stellen bij de indeling en de uitvoering van het werk. Hun onderlinge rechtsverhouding wordt gekenmerkt door overleg, afstemming en door de redelijkheid en billijkheid. Zo deelt de onderaannemer zijn werkzaamheden zelfstandig in en bepaalt hij zelf hoe hij de werkzaamheden uitvoert. Wel vindt, voor zover dat voor de uitvoering van het werk nodig is, afstemming met de aannemer plaats, zodat deze optimaal zal verlopen. Indien noodzakelijk richt onderaannemer zich naar de arbeidstijden bij de aannemer. Het is aannemer toegestaan om organisatorische instructies te geven. Bijvoorbeeld over naleving van wet- en regelgeving (veiligheidsregels, milieuregels, etc) en om de samenwerking met anderen op de projectlocatie optimaal te laten verlopen. Denk aan planning en logistieke organisatie.

De onderaannemer neemt in beginsel zijn eigen gereedschappen en hulpmiddelen mee en beschikt over eigen vervoer. Incidenteel, als de feitelijke situatie daarom vraagt, mag hij gebruik maken van op de bouwplaats aanwezige gereedschappen en hulpmiddelen van de aannemer of andere partijen die er werken. Bijvoorbeeld omdat zijn eigen gereedschap defect geraakt. Het moet dan gaan om een tijdelijke situatie. Waar het om gaat is dat van de onderaannemer méér inbreng wordt verwacht dan uitsluitend arbeidscapaciteit. Investering in eigen gereedschap en hulpmiddelen is een belangrijke indicatie van ondernemerschap. Het is de onderaannemer wel toegestaan gebruik te maken van de algemene bouwplaatsvoorzieningen die de aannemer heeft getroffen. Bijvoorbeeld horizontale en verticale transportmiddelen, steigers, keet, containers en sanitaire voorzieningen.

Ten aanzien van de materialen geldt het volgende. In beginsel zorgt de onderaannemer daar zelf voor, maar soms is dat vanwege kwaliteitseisen of bestek, dan wel inkoop- of efficiëntievoordelen onlogisch. In die gevallen is uitzondering op de hoofdregel mogelijk door dat vooraf schriftelijk vast te leggen.

De onderaannemer moet ook op andere vlakken de uiterlijke kenmerken vertonen van iemand met een eigen bedrijf, bijvoorbeeld door het dragen van eigen bedrijfskleding of reclame-uitingen op zijn bedrijfsauto. Voor persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM's) zoals helm, veiligheidsbril en schoenen is de onderaannemer zelf verantwoordelijk.

Vaak bepaalt het bestek van de hoofdaannemer met welke materialen en volgens welke planning moet worden gewerkt. Dat bestek geldt via de aannemer meestal ook voor de onderaannemer. De aannemer zal met de onderaannemer normaal gesproken afspraken maken die aansluiten bij zijn afspraken met de hoofdaannemer of diens opdrachtgever. De aannemer kan daarom eisen dat de onderaannemer werkt met voorgeschreven gereedschap/installaties en/of materialen. Het kan ook voorkomen dat de onderaannemer het gereedschap van de aannemer of collega-onderaannemer moet lenen en/of gebruiken. In dat geval is er ook geen sprake van een dienstbetrekking, zolang maar duidelijk is welk werk de onderaannemer moet opleveren en waar hij verantwoordelijk voor is.

Artikel 5 Veiligheid

Artikelen 5.1 en 5.2 zijn alleen van toepassing wanneer de onderaannemer werkt op een bouwplaats. De overige leden van artikel 5 zijn facultatief.

Artikel 6 Prijs

De Modelovereenkomst biedt de mogelijkheid om uit 3 prijsvormingsmethoden te kiezen: 'vaste aanneemsom', 'regie' of 'conform inschrijfstaat'. Bij de prijsvormingsmethode 'regie' moeten in de

Toelichting modelovereenkomst voor de inzet van onderaannemers zonder personeel in de Bouw & Infra

modelovereenkomst de prijsfactoren (zoals uurtarieven, opslagen en eenheidsprijzen van de benodigde materialen, kosten derden) worden vastgelegd. Opgemerkt wordt dat de Belastingdienst werken onder regie eerder als dienstbetrekking aanmerkt dan werken onder een vaste aanneemsom. Dat houdt verband met het feit dat de onderaannemer bij regiewerk minder risico loopt. Het lopen van risico is een essentieel kenmerk van ondernemerschap.

Wanneer wordt gekozen voor een prijsvorming conform 'inschrijftaak' dan moet deze in de bijlage, behorende bij de overeenkomst, worden opgenomen.

Artikel 7 Meer en minder werk

Omdat beslissingen over meer en minder werk meestal worden genomen door de opdrachtgever van aannemer, gelden de bepalingen uit het contract tussen aannemer en diens opdrachtgever ook tussen aannemer en onderaannemer. Het is van belang dat aannemer onderaannemer over die bepalingen informeert als dit van toepassing is. Het is voor beiden van groot belang dat die regels worden nageleefd. Op basis van de wet geldt altijd de regel dat de onderaannemer moet wijzen op prijsconsequenties bij een wijziging van het werk. Wijzigingen moeten schriftelijk worden overeengekomen. Wanneer wijzigingen en aanpassing van de prijs niet schriftelijk zijn overeengekomen en achteraf volgt een discussie over het meerwerk dan rust op onderaannemer een zware bewijslast. Hij zal immers aannemelijk moeten maken dat de aannemer het meerwerk heeft opgedragen.

Artikel 8 Facturering en betaling

In artikel 8.1 zijn twee mogelijkheden opgenomen. De betaling voor het werk vindt plaats nadat het werk gereed is, of betaling vindt plaats op basis van een termijnenregeling. In dit laatste geval verschijnt de laatste termijn indien het werk gereed is en door aannemer is goedgekeurd.

In artikel 8.2 kunnen partijen er voor kiezen dat onderaannemer steeds over een akkoord van aannemer dient te beschikken voordat hij zijn factuur kan indienen. Deze manier van afrekenen is aan te bevelen wanneer is gekozen voor de prijsvormingsmethodiek regie.

In artikel 8.3 leggen partijen de tussen hen geldende betalingstermijn vast.

Artikel 8.4 is bedoeld om de aannemer te beschermen tegen het risico's van keten- of inlenersaansprakelijkheid (wka). Dat kan zich voordoen op het moment dat de onderaannemer van de aannemer toestemming heeft gekregen om het werk geheel of gedeeltelijk uit te besteden of inleenkrachten in te huren (zie artikel 9). Normaal kunnen wka-risico's worden beperkt door storting op de g-rekening van de onderaannemer. Maar een onderaannemer zonder personeel beschikt vaak niet over zo'n g-rekening. In dat geval hoeft de aannemer op grond van 8.4 pas te betalen nadat de onderaannemer heeft aangetoond dat de in de keten verschuldigde loonheffingen over de aan aannemer gefactureerde periode op aangifte is afgedragen. Dat kan hij doen door de aannemer een kopie van de aangifte en het betalingsbewijs ter beschikking te stellen.

De btw-verleggingsregeling is van toepassing bij onderaanneming in de bouw- en infrasector, tenzij er sprake is van een uitzondering.

De verleggingsregeling geldt voor fysieke werkzaamheden aan onroerende zaken of schepen. Bijvoorbeeld bij bouwen, slopen, aanleggen, onderhouden, herstellen en schoonmaken.

De regeling geldt niet voor ontwerpwerkzaamheden door bijvoorbeeld architecten, tekenaars en scheepsontwerpers. Ook voor bewaking, verhuur en dergelijke diensten geldt de regeling niet.

Verder is de verleggingsregeling niet van toepassing als :

- het werk voornamelijk in een eigen werkplaats plaatsvindt;

Toelichting modelovereenkomst voor de inzet van onderaannemers zonder personeel in de Bouw & Infra

- Wordt gewerkt aan een goed dat de onderaannemer heeft verkocht aan de hoofdaannemer. Op de site van de Belastingdienst vindt u meer informatie over de btw-verleggingsregeling.

Artikel 9 Nakoming en uitbesteding

In dit artikel is het uitgangspunt vastgelegd dat een onderaannemer alleen een werk kan aannemen dat hij zelf kan uitvoeren. Met andere woorden, een onderaannemer kan - in principe - geen werk aannemen waarvoor hij andere onderaannemers en/of uitzendkrachten moet inschakelen. Dat is om zicht te houden op de keten waarvoor de aannemer aansprakelijk kan worden gesteld, bijvoorbeeld op grond van de Wet aanpak schijnconstructies, de Wet arbeid vreemdelingen of de Invorderingswet (keten- en inlenersaansprakelijkheid).

Indien blijkt dat de onderaannemer het werk niet, niet tijdig of niet naar behoren kan afronden, dan kunnen werkzaamheden - na overleg en uitdrukkelijke toestemming van de aannemer - worden uitbesteed aan een derde en/of kunnen uitzendkrachten worden ingeschakeld. Uiteraard blijft de onderaannemer verantwoordelijk voor de kwaliteit van het werk en de gemaakte afspraken met de aannemer.

Bij toestemming tot uitbesteding of inleen zal de aannemer zogenoemde ketenvoorwaarden stellen om zicht te houden op de keten waarvoor hij aansprakelijk kan worden gesteld (vergewisplicht). Die voorwaarden zien op het voorkomen van illegaliteit, schijnzelfstandigheid, uitbuiting en belastingafdracht in de onderliggende schakels van de keten. Ingeval de onderaannemer toestemming van de aannemer krijgt om het werk geheel of gedeeltelijk uit te besteden of inleenkrachten in te huren, moet de onderaannemer de ketenvoorwaarden doorleggen naar zijn onderaannemer of uitlener door middel van een schakelbepaling (9.4).

De wet bepaalt in artikel 7:751 BW dat onderaannemer altijd aansprakelijk is voor deugdelijke nakoming van de overeenkomst, ook als het werk verder is uitbesteed of door een ander is uitgevoerd.

Artikel 10 Aansprakelijkheid vóór en ná oplevering

De bepaling is facultatief. Wanneer partijen niets afspreken geldt hier de wet. Hierin staat het volgende:

Artikel 759

1. Indien het werk na oplevering gebreken vertoont waarvoor de aannemer aansprakelijk is, moet de opdrachtgever, tenzij zulks in verband met de omstandigheden niet van hem kan worden gevergd, aan de aannemer de gelegenheid geven de gebreken binnen een redelijke termijn weg te nemen, onverminderd de aansprakelijkheid van de aannemer voor schade ten gevolge van de gebrekkige oplevering.

2. De opdrachtgever kan vorderen dat de aannemer de gebreken binnen redelijke termijn wegneemt, tenzij de kosten van herstel in geen verhouding zouden staan tot het belang van de opdrachtgever bij herstel in plaats van schadevergoeding.

Artikel 760

1. De gevolgen van een ondeugdelijke uitvoering van het werk, die te wijten is aan gebreken of ongeschiktheid van door de aannemer gebruikte materialen of hulpmiddelen, komen voor rekening van de aannemer.

2. Is de ondeugdelijke uitvoering echter te wijten aan gebreken of ongeschiktheid van zaken afkomstig van de opdrachtgever, daaronder begrepen de grond waarop hij een werk laat uitvoeren, dan komen de gevolgen voor zijn rekening, voor zover de aannemer niet zijn in artikel 754 bedoelde waarschuwingplicht heeft geschonden of anderszins met betrekking tot deze gebreken in deskundigheid of zorgvuldigheid tekort is geschoten.

3. Lid 2 is van overeenkomstige toepassing in geval van fouten of gebreken in door de opdrachtgever verstrekte plannen, tekeningen, berekeningen, bestekken of uitvoeringsvoorschriften.

Toelichting modelovereenkomst voor de inzet van onderaannemers zonder personeel in de Bouw & Infra

Artikel 11 Opzegging

De bepaling is facultatief. Wanneer partijen niets afspreken geldt hier de wet. Hierin staat het volgende:

Artikel 764

1 De opdrachtgever is te allen tijde bevoegd de overeenkomst geheel of gedeeltelijk op te zeggen.

2 In geval van zulke opzegging zal hij de voor het gehele werk geldende prijs moeten betalen, verminderd met de besparingen die voor de aannemer uit de opzegging voortvloeien, tegen aflevering door de aannemer van het reeds voltooide werk. Indien de prijs afhankelijk was gesteld van de werkelijk door de aannemer te maken kosten, wordt de door de opdrachtgever verschuldigde prijs berekend op grondslag van de gemaakte kosten, de verrichte arbeid en de winst die de aannemer over het gehele werk zou hebben gemaakt.

Artikel 12 Verzekeringen

Waar het de CAR verzekering betreft moet een keuze worden gemaakt uit twee genoemde opties: 'dekking' of 'geen dekking' CAR. In sommige gevallen kan ook een beperkte dekking mogelijk zijn. Aannemer dient onderaannemer hierover vooraf te informeren zodat de onderaannemer, indien nodig, contact op kan nemen met zijn verzekeringsadviseur en maatregelen kan treffen.

Artikel 13 Algemene voorwaarden

In deze bepaling kunnen partijen afspreken of er wel of geen algemene voorwaarden van toepassing zijn en welke die zijn. De algemene voorwaarden moeten in de bijlage, als onderdeel van de overeenkomst, worden opgenomen.

Artikel 14 Geschillenbeslechting/rechts- en forumkeuze

De modelovereenkomst gaat uit van twee situaties. Wanneer aannemer een geschil heeft met zijn opdrachtgever, en dit geschil betreft het door onderaannemer uitgevoerde werk, dan is het efficiënt indien aannemer ook onderaannemer direct bij de afwikkeling in een procedure kan betrekken. Daarvoor is vereist dat de contractuele relatie tussen aannemer en zijn opdrachtgever en die tussen aannemer en onderaannemer eenzelfde wijze van geschillenbeslechting kent. Is tussen aannemer en opdrachtgever een wijze van geschillenbeslechting overeengekomen dan geldt die ook tussen aannemer en onderaannemer. Is geen wijze van geschillenbeslechting overeengekomen dan is de overheidsrechter bevoegd.

Ten aanzien van geschillen die enkel spelen tussen aannemer en onderaannemer is de geschillencommissie verbouwingen, de Raad van Arbitrage voor de Bouw of de rechter de instantie die deze geschillen beslecht. Hiervoor is een keuzemogelijkheid opgenomen in de modelovereenkomst.